

Prace konserwatorskie na cmentarzach komunalnych

2025-11-03

W 2025 r. na cmentarzu Rakowickim renowacji poddano kilkanaście zabytkowych pomników nagrobnych, trwają tam też prace przy odnowie muru wschodniego oraz grobów wojennych na kwaterze poległych z I wojny światowej. Projekt kompleksowej rewaloryzacji starego cmentarza Podgórskiego wchodzi z kolei w przedostatnią fazę.

Każdego roku na zlecenie Zarządu Cmentarzy Komunalnych w Krakowie przeprowadzane są renowacje zabytkowych części krakowskich nekropolii – największy zespół zabytków sztuki nagrobnej znajduje się na cmentarzu Rakowickim.

Konserwacja zabytkowych pomników nagrobnych na cmentarzu Rakowickim

Przeprowadzone w 2025 r. prace objęły:

- grobowiec prof. Nikodema Napoleona Cybulskiego i rodziny Cybulskich na kwaterze O
- grobowiec rodziny Wodzickich na pasie Lb
- grupa pomników nagrobnych na pasie 7 (2. etap – prace przy pomnikach nagrobnych na grobach: rodziny Skalskich, Stanisława Zakrzewskiego, Antoniny Piegłowskiej)
- pomnik nagrobny na grobie Jana Teleżyńskiego na pasie 2
- pomnik nagrobny na grobie Władysława Niemeksy na pasie 47
- grupę pomników nagrobnych na pasie 25 (1. etap): grobowiec Wiktorii i Hipolita Popielów, nagrobek na grobie Ludwika Smólskiego, grobowiec Józefa Rotkiewicza i Tekli Mikuszeńskiej, nagrobki na grobie Marcjanny i Antoniego Kudasiewiczów.

Wartość wykonanych prac: 349 976,51 zł netto (tj. 407 719,51 zł brutto), w tym dofinansowanie z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa: 159 203,73 zł oraz środki miasta: 190 772,78 zł netto (tj. 248 515,78 zł razem z VAT).

W ramach nowego przedsięwzięcia wieloletniego (2025–2027) pn. „Konserwacja zespołu zabytkowych pomników nagrobnych na cmentarzu Rakowickim, ul. Rakowicka 26 w Krakowie” realizowane są obecnie prace konserwatorskie przy grupie pięciu pomników nagrobnych na pasie 25: grobowcu W. i H. Popielów, nagrobku na grobie L. Smólskiego, grobowcu J. Rotkiewicza i T. Mikuszeńskiej oraz nagrobku na grobie M. i A. Kudasiewiczów.

W latach 2026–2027 wykonane zostaną natomiast prace konserwatorskie przy następujących zabytkowych pomnikach nagrobnych:

- grobowiec M. i A. Popielów na pasie 25
- trzy pomniki nagrobne na pasie 30: pomnik nagrobny na grobie księdza A. Ważyńskiego, pomnik nagrobny S. Matkowskiego oraz grobowiec rodziny Koszarskich
- na kwaterze Gb: cztery pomniki nagrobne na grobach m.in.: M. Tomaszewskiej, R. Cholewy, rodziny Hanytkiewicz, A. Lewickiej i P. Lewickiego

- pomnik nagrobny na grobie Z. Langerera na kwaterze II b
- na pasie 41 grupa siedmiu grobów: grobowiec rodziny Fischerów, rodziny Niesiołowskich, rodziny Kufelkowskich, rodziny Riedlów, A. Charzewskiej, nagrobek na grobie J. i J. Rycharskich oraz nagrobek na grobie P. Jarzyny.

Projekt jest współfinansowany z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa oraz środków miasta – jego całkowita wartość to 644 111,20 zł netto (dofinansowanie z NFRZK w wysokości 50 proc. wartości zadania netto, tj. 322 055,60 zł, pozostałe środki pochodzą z budżetu miasta).

Projekt współfinansowany z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków.

Inne prace konserwatorskie zlecone w 2025 roku przez ZCK na cmentarzu Rakowickim

- prace renowacyjne i naprawcze ogrodzenia pomnika nagrobnego na grobie O. Kolberga, pas 47
- prace renowacyjno- konserwatorskie i naprawcze pomnika nagrobnego na grobie Petera von Petrovits, kwatera XXIII
- prace remontowo-konserwatorskie nagrobka na grobie W. Boreckiego, weterana – byłego żołnierza Legionów Polskich i Wojska Polskiego, na Kwaterze Poległych w czasie I wojny światowej
- prace renowacyjno-konserwatorskie i naprawcze pomnika nagrobnego na grobie J. Pobóg Dłużewskiego, powstańca styczniowego – na pasie 1
- prace renowacyjno-konserwatorskie i naprawcze pomnika nagrobnego na grobie A. Kolońskiej – na pasie 7
- prace renowacyjno-konserwatorskie pomnika nagrobnego z wyobrażeniem klęczącej postaci – na pasie Ac
- prace renowacyjno-zabezpieczające przy zabytkowych grobowcach i pomnikach nagrobnych: grobowiec rodziny Szafrąskich i Dembowskich na kwaterze Bb oraz pomnik nagrobny rodziny Wierzbickich na kwaterze XIIIb.

Wartość prac: 140 867,05 zł brutto (środki z budżetu miasta, w tym 37 000 zł ze środków wydzielonych do dyspozycji Dzielnic: Grzegórzki, Prądnik Czerwony, Prądnik Biały, Krowodrza oraz Zwierzyńiec). Prace będą realizowane do końca listopada 2025 r.

Dbłość o kwatery i groby wojenne

Kontynuując prowadzone w ubiegłych latach działania na rzecz grobownictwa wojennego, ZCK po raz kolejny pozyskał środki finansowe z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu rządowego „Groby i cmentarze wojenne w kraju” na prace konserwatorskie i restauratorskie na kwaterze poległych w czasie I wojny światowej na cmentarzu Rakowickim w wysokości 163 598 zł. Dodatkowe dofinansowanie pochodzi z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie w wysokości 180 000 zł. Natomiast wkład własny miasta wynosi 124 761,42 zł. Łączna wartość zadania to 468 359,42 zł brutto.

Zakres prac realizowanych w 2025 r. na kwaterze poległych z I wojny światowej obejmuje:

**Magiczny
Kraków**

- prace renowacyjno-konserwatorskie przy 17 nagrobkach z okresu międzywojennego w grupie grobów żołnierzy Legionów Polskich
- prace renowacyjno-konserwatorskie przy 77 nagrobkach na grobach żołnierzy c.k. armii austro-węgierskiej – nagrobki w formie obramień z betonu, dwa nagrobki ze stojącymi płytami napisowymi, tzw. attykami
- prace konserwatorskie przy trzech stelach upamiętniających poległych w latach 1914–1920, ustawionych na mogiłach zbiorowych – we wschodniej części kwatery, wykonanych z jasnego lastriko, z inskrypcją „Poległym 1914–1920 Cześć”
- prace konserwatorskie i restauratorskie przy bramie wejściowej i filarach wygradzających kwaterę wojenną (30 filarów niskich oraz 20 filarów wysokich).

Prace na kwaterze wojennej zostaną ukończone do końca listopada 2025 r.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszy Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

Stary cmentarz Podgórski odzyskuje zabytkowe piękno

Rozpoczyna się trzeci, przedostatni etap rewaloryzacji Starego Cmentarza Podgórskiego – przedsięwzięcie jest realizowane w latach 2023–2026 w ramach projektu kluczowego „Ocalić najstarszą miejską nekropolię przed degradacją i zapomnieniem. Rewaloryzacja starego cmentarza Podgórskiego w Krakowie, miejsca spoczynku i upamiętnienia wybitnych obywateli dawniej odrębnego miasta Podgórze”.

W latach 2025–2026 (III i IV etap kompleksowej rewaloryzacji) prace obejmą m.in:

- usunięcie 29 zdewastowanych w latach 70. XX w. lastrykowych nagrobków
- wykonanie nowych 28 nagrobków wg wzorów zaakceptowanych przez służby konserwatorskie
- restaurację nagrobka Józefa
- restaurację elementów dawnego grobowca Cieślików – aranżacja elementów na nowej konstrukcji, z częściową rekonstrukcją ścian
- roboty związane z ukończeniem na cmentarzu infrastruktury dla uruchomienia oświetlenia, jak również monitoringu.

Koszt realizacji robót w ramach III oraz IV etapu wyniesie 1 729 209,08 zł netto (2 126 927,17 zł brutto). W tym dofinansowanie z NFRZK wynosi ponad 1,7 mln zł, natomiast środki miasta to ponad 400 tys. zł.

Projekt współfinansowany z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków.

Kontynuacja restauracji muru wschodniego cmentarza Rakowickiego

Inwestycja pn. „Restauracja muru wschodniego cmentarza Rakowickiego (z wyłączeniem bram)” realizowana jest w latach 2024–2026. W sumie wysokość dofinansowania do zadania przyznanego przez Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa na lata 2024–2026 wynosi 812 141,59 zł (40 proc. kwalifikowanej wartości zadania, tj. kwoty 2 030 353,98 zł netto), w tym na 2024 rok

**Magiczny
Kraków**

dofinansowanie wynosi 205 237,83 zł, na 2025 rok – 361 516,96 zł, a na 2026 rok – 245 386,80 zł.

W 2024 roku zrealizowane zostały roboty budowlane i prace konserwatorskie przy odcinku muru o długości około 38,60 m wraz z konserwacją 24 tablic epitafijnych z marmuru i tzw. marmuru dębnickiego. W 2025 r. wykonywane są prace przy odcinkach muru o długości 74,46 mb.

Roboty budowlane i prace konserwatorskie mają na celu kompleksową restaurację muru wraz ze znajdującymi się na nim tablicami epitafijnymi, które są jednymi z najstarszych zabytków na cmentarzu Rakowickim. Zabytkowy ceglany mur, stanowiący ogrodzenie nekropolii od strony północno-wschodniej, znajduje się w bardzo złym stanie technicznym i wymagał podjęcia niezwłocznie działań restauracyjnych. Obiekt ten posiada wysoką wartość historyczną i artystyczną. Obecnie wykonawca kończy realizację drugiego etapu umowy zawartej w 2024 r.

Projekt współfinansowany z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków.